

Verkeersramp 1972

Als gevolg van de verkeersramp bij Prinsenbeek op de Nederlandse autosnelweg A16 overleden op 25 augustus 1972 13 personen en raakten 26 personen zwaargewond. De ramp deed zich voor tijdens zeer dichte mist op het wegvak tussen de Markbrug en de afrit Prinsenbeek.

Op deze verder zonnige ochtend hingen er dichte mistbanken in het lage land rond Breda. Het verkeer komend vanaf de hoger gelegen Markbrug reed plotseling in de mistbank. Er ontstond ter hoogte van Prinsenbeek een kleine aanrijding, waarvoor de achter opkomers (met name vrachtwagens) niet meer op tijd konden remmen. Over een grote afstand en op beide rijbanen reden voertuigen op elkaar in. Er ontstonden felle branden.

Na de initiële kettingbotsing in de rijrichting vanaf de Moerdijkbruggen richting Breda vond ook een kettingbotsing plaats op de andere rijbaan. Bij Zevenbergschen Hoek gebeurde op hetzelfde moment nog een ongeval waarbij twee tankwagens betrokken waren en waarbij ook brand ontstond. Bij de verschillende ongevallen op deze locatie waren 40 personenauto's, 14 vrachtwagens en vijf tankwagens betrokken.

Met name de lading van drie van de tankwagens leverde een bijdrage aan de omvang van de ramp, aangezien brandbare vloeistoffen die vlam hadden gevat een grote brand veroorzaakten. De bij de brand betrokken tankwagens waren: een tankwagen met gasolie (diesel) en benzine die als eerste in brand vloog; een lege tankwagen voor het vervoer van chloorbleekloog die eveneens helemaal in brand stond; een tankwagen met 20 ton zeer brandbaar vinylacetaat, waarvan 13 ton in brand stond. Een tweede compartiment van 7 ton kon door een gerichte brandbestrijding afgeschermd en gekoeld worden. De andere tankwagens waren gevuld met butynol-diglycol (een niet-brandbare antivriesvloeistof) respectievelijk een niet-brandbare emulsie van vinylacetaat en water.

(Bron: Wikipedia)

[Zie ook volgende pagina](#)

Mistramp met 13 doden bij Prinsenbeek was in 1972 een lang lint met ellende

Een reconstructie

Terugblik

Niets, helemaal niets herinnert aan de grootste verkeersramp die Nederland ooit heeft gekend. Overvallen door een muur van mist, ontstond er op 25 augustus 1972 een kettingbotsing op de A16. Dertien mensen stierven een roemloze dood. Op dezelfde A16 kreeg Nederland in 1990 een tweede mistramp te verwerken. Die is in ons collectief geheugen opgeslagen. Maar die van 1972? Een verhaal uit de oude doos over De Vergeten Ramp.

Annemieke van Dongen en René van der Velden 25-08-18, 08:00

Poeskas de hond maakte Jan wakker. Hij was helemaal van streek", herinnert Annie Klijsen zich bij een kopje koffie in café Elsakker in het buitengebied van Prinsenbeek. Haar zwager Jan Klijsen was de toenmalige eigenaar van Elsakker, gelegen op 400 meter van de A16. "Jan belde als eerste. Hij had niks gezien, alleen maar gehoord. Hij sliep tegen de kant van de weg", weet broer Hein. Jan belt om 5.51 uur het landelijk alarmnummer 0011. De centrale stuurt de melding door naar de GGD Breda en de politie van Breda. Een ambulance en twee politiewagens gaan op weg.

'Er is iets verschrikkelijks gebeurd'

Tegen de Haagsche Courant vertelde Jan Klijsen destijds: "Ik hoorde vreemde klappen en twee honden gingen tekeer dat het niet mooi meer was. Ik heb uit het open raam gekeken, maar daar hing als het ware een wit gordijn voor. Ik zag niets. Ik hoorde alleen sinistere geluiden. Er is iets verschrikkelijks gebeurd, realiseerde ik me."

Na het telefoontje van Klijsen werd Nederland langzaam wakker. Om vervolgens steeds dieper te verzinken in een nachtmerrie van verwrongen staal, verkoolde lijken, gekreun, gekerm. Prinsenbeek haalt de andere dag de voorpagina van de International Herald Tribune.

De autosnelweg A16 tussen Rotterdam en de Belgische grens is een van de oudste van Nederland. De A2 is in 1954 de eerste echte autosnelweg in Nederland, maar de A16 volgt een jaar later. Het laatste stuk tussen Breda en de Belgische grens wordt eind 1971 een autosnelweg.

'Je kon nog geen 5 meter zien'

Vrijdag 25 augustus 1972 begint als een prachtige, zonnige dag. Maar de natuur verrast zoals alleen zij dat kan. Van het ene op het andere moment hangt er een plaatselijke muur van mist over de A16 ter hoogte van Prinsenbeek. "In vijf minuten tijd was het stuk tussen De Mark en hier zo mistig, dat je nog geen vijf meter kon zien", vertelt buurman Johan Jansen.

De eerste drie auto's richting zuiden passen hun snelheid aan tot zo'n 40 kilometer per uur. Maar de vierde, een vrachtwagen, laat het gaspedaal niet hoger opkomen dan tot 70. Het is bij

hectometerpaal 39.4, de eerste knal. Het is 5.40 uur, zoals later bleek uit stilstaande horloges. Er volgen nog vele klappen. Op beide rijbanen knallen auto's op elkaar.

Personenauto's worden geplet door vrachtwagens. Een tankwagen met gasolie en benzine vliegt in de fik. Het lint des doods groeit tot 30 auto's, 8 vrachtwagens en 5 tankwagens. Ook op de andere rijbaan ontstaat een desastreuze kettingbotsing tussen 10 auto's en 6 vrachtwagens. En alsof het niet op kon die dag: om 6.10 uur knallen een beetje verderop, bij Zevenbergschen Hoek, ook twee tankwagens en een personenauto op elkaar. Het inferno spreidt zich uit over een lengte van bijna een kilometer met in totaal 61 voertuigen. Het grootste verkeersongeluk van Nederland laat de teller pas stilstaan bij 13 geborgen doden en 26 naar ziekenhuizen afgevoerde gewonden. De materiële schade werd later geschat op 12 tot 15 miljoen gulden.

'Ik hoorde mensen gillen'

Johan Jansen was die ochtend de koeien aan het halen om te melken. "Ik hoorde piepen en staal op elkaar gaan. Ik dacht dat ze ijzeren platen aan het lossen waren voor de waterzuivering. Totdat ik mensen hoorde gillen..."

Om 6.10 uur begint de omvang van de ramp een beetje duidelijk te worden bij het ambulancepersoneel. 14 ambulances rukken uit. Tegen 7.30 uur zijn 14 brandweerwagens ter plaatse met 65 brandweermannen. Om 11.30 uur wordt de laatste dode geborgen.

Johan: "Mijn broer Ton is er naartoe gereden. Hij is een week van streek geweest. Hij vertelde over een vrouw die haar tweede kind uit een auto wilde pakken. Voor ze dat kon doen, pakte haar man haar terug, net voordat een vrachtwagen hun personenauto vermorzelde."

Het opruimen van de ravage neemt de hele dag in beslag. Rond 19.30 uur kan de brandweer inrukken. Om 02.15 uur gaat de A16 weer open voor verkeer en razen de auto's weer voort alsof er niets gebeurd is.

'Wrakken met smeulende resten'

Leo van Strien was sinds april van dat jaar agent bij de gemeentepolitie Breda. Hij had nachtdienst en kreeg samen met zijn collega Joep Berben opdracht om naar de snelweg te gaan. "We zagen een rookkolom in de verte. Dichterbij gekomen zagen we geen hand voor ogen. We moesten het raam van de VW Kever opendraaien om de witte streep te zien. We reden in de soep. We werden achterlichtjes gewaar. Joep ging kijken. Wrakken met smeulende resten van lijken. Daarna sloegen we groot alarm."

De verkeersramp van 1972 ontstond door dichte mist. Maar was ook een combinatie van factoren. In enkele jaren tijd was Nederland hard bezig om het Joop den Uyl-ideaal te verwezenlijken: ieder gezin zijn eigen autootje. Maar het wegennet en de hele infrastructuur daar omheen ging tot dan toe niet met zijn tijd mee. In de jaren zestig en zeventig was het aantal dodelijke ongelukken in Nederland recordhoog. Inhalen op een driebaansweg had iets weg van Russische roulette. Ieder weekeinde verloren tientallen mensen het leven in het verkeer. Pas na 1972 werden autowegen veiliger, met gescheiden rijbanen, middenbermen en vangrails.

'Er waren geen praatpalen en mistachterlichten'

Leo van Strien moest het doen met een portofoon met kort bereik. Er waren nog geen praatpalen, geen mistachterlichten, om nog maar te zwijgen van mistsignaleringsystemen. Van Strien, die de ramp bij Princeville van november 1990 volgde in het crisiscentrum: "Er is een les geleerd toen."

Op de A16 ter hoogte van Prinsenbeek herinnert niets aan de mistramp van 1972. Johan: "Op de plek waar een vrachtwagen brandde, heeft het zes, zeven jaar geduurd voordat er iets groeide." Die kale plek was tijdelijk het enige monument. Waarom? Johan: "Er was niemand uit Prinsenbeek bij betrokken, geen bekenden. En ach: het leven gaat verder, hè."

Krantenknipsels uit die tijd maken melding van slachtoffers uit het buitenland en uit Rotterdam, Berkel en Rodenrijs, Dordrecht, 's-Gravendeel, Apeldoorn en Poeldijk. Uit de regio worden alleen de 49-jarige Piet Heeren uit Etten- Leur en zijn zoontje van 12 genoemd.

Bij doodsoorzaken meldt een rapport van de GGD onder meer hersenletsel en verbrijzeling, maar bij zes van dertien slachtoffers luidt de verklaring: totaal verkoolde delen van een lichaam.

(Bron: BN DeStem 25-08-2018)

Keer terug naar de beeldbank door dit tabblad te sluiten